PREU · 5 CENT.

EN PATUFET

* * * * Fará una entremaliadura cada diumenge * * * *

ANY 1.er * BARCELONA 1.er MAIG 1904 * NÚM. 18

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Rambla de las Flors, 11
— — BARCELONA — —

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Catalunya, un any . . . . 3 Ptas.
Idem, un semestre . . 2 id.
Extranger, un any. . . . 5 id.

Cada any al arribar aytal diada,
de la restauració dels Jochs Florals
assisteixo a la festa ple de joya,
qu'aquí la Patria hi veu als catalans.

QUINA vuytada he passat de mes tráfech; per un cantó rebre las enhorabonas y felicitacions per lo número passat y per altre anarlas a donar als autors premiats en los Jochs Florals d'enguany que a fe de mon ha sigut anyada ben fruitosa ¡quant y quant abundant n'es la cullita en lo camp de las lletras catalanas! jo que servo lo recort d'any en any, tot mon cor s'aixampla al veure que es abundós l'estol de conreuadors de la Gaya ciencia y veusaqui si n'es de grossa ma alegría al saber, segons diuhen, qu'ha sigut guanyador del premi d'Amor y Cortesia y al qui toca esser l'elector de la Reyna de la Festa, lo delicat poeta que'm cap lo gust de fervos coneixer casualment lo día d'avuy ab la seva artística poesia que ha endressat a mos estimats llegidors, y mes encara passant alló que's diu: *Quant ve bona may ve sola.* Y aquesta vegada si qu'ho es de bona puig lo elegiran Mestre en Gay Saber al nostre poeta En Joan Maragall al que m'afanyo en donarli l'enhorabona.

Mes vos haig de dir encara: lo meu amich y colaborador En Pepet Carner de qui vos he fet coneixer las sevas escayentas Glosas, es guanyador enguany del premi de Patria, a qui, junt a las moltas felicitacions que segurament haurá rebut hi ajunto la meva, que, encara que sia meva que so tant petit me crech regraciará puig mon cor es fet a mida d'home gran y aixís me plau dirli que espero veurerlo aviat proclamat Mestre.

Que sia aixís desitjo, puig del bell parlar y del bell saber sempre n'ha de eixir cosa bona y per aixó vos encomano serveu lo amor en vers als Jochs Florals que, com cada any, se

celebran avuy en lo Casal de la Llotja de Mar qu'allí hi trobareu sempre al vostre amich,

En Patufet

La diada de S. Jordi

La diada de Sant Jordi
Es diada assenyalada
Per las flors que hi ha al mercat,
Y la olor que'n fan els aires,
Y las veus que ván pel vent:
«Sant Jordi mata l'aranya»,
L'aranya qu'ell va matar
tenía molt mala bava:
Terenyinava las flors
Y se'n xuclava la flayre,
Y el mes d'Abril era trist
Y els nens y nenas ploravan.

. . . .

Quant el sant hagué passat
tot jardí se retornava,
Perxo cad'any per Sant Jordi
Es diada assenyalada
Per las flors que hi ha al mercat
Y la olor que'n fan els aires.

Joan Margall.

Degut al carácter extraordinari del número passat, vaig adelantar la composició del periódich y per aquesta causa no'm fou possible enquibirhi la poesía que acabo de transcriure, prou greu que'm va saber, mes com *un bon dinar fa de bon esperar*, me perdonareu el que la casualitat hagi fet tardessiu vuyt dias mes, estimats llegidors, pera saber lo que vos diu el poeta, y perque ho sapigueu mellor vos hi adjunto la carta ab que acompanyá son excelent poesía:

«Estimat senyor...

Perdoni que fins avuy hagi deixat incontestada la seva amable lletra.

Volía fer quelcom de bonich pera'l seu periódich, que tant atent va estar ab mi aviat de sortir (de lo que ni dono las grans mercés) y no trobava may un moment de serenitat pera parlar dignament als nins que'l llegeixen. Avuy m'he forsat a mi mateix pera correspondre lo millor que sabés la seva invitació y li adjunto uns quants versets per si vol aprofitarlos pel cas.

Prenguin la bona voluntat, de tots modos, y rebi vosté y els seus llegidors l'afecte de

JOAN MARAGALL

20 Abril 1904».

Dintre'l gerro m'han ficat
perque soch entremaliada;
bueno, també ploraré
aixís qu'arrivi la mama.

Pel Maig...

Pel jardí del mon
hi passa una nina,
es del mes de Maig
la gentil Regina.
Son ceptre es un llir,
son mantell viola,
encerclant son front
hi esclatan las rosas.
Com una visió,
com una boyrina,
passa arreu, arreu,
al somriure'l día.
Passa cada jorn
de flors coronada,
en sas mans duhent
flayrant almorratxa.
Quan passa pels prats
l'almorratxa vessa
á las flors donant
ubriagant essencia.
Passa'l mes de Maig,
cada día un raig
abocant d'essencia,
passa alegre'l Maig
abocant á raig
faldadas de perlas.

MAGARRINYAS

***

Medita, lector, medita,
y contéstame després:
¿Es rich qui te mes dinés
ó qui menys ne necessita?

La guerra Japó = Russa

Si, senyors: la guerra está declarada y no hi valen las rahóns dels mes notables diplomatichs pera atenuar en lo posible sos mortals efectes. Tot estava preparat y estudiat ab sanch freda. L'enemich se presentava valent y era precis atacarlo ab coratge.

¡Quin enrenou hi havia a casa de'n Lluiset! Ell mateix va nomenarse general en quefe dels exercits de terra, y no era poca la feyna que tenia platejant l'enpunyadura del sabre de fusta ab paper d'embolicar xacolata y posarse creus, xarreteras, faixas, galóns y demés quincalla, que, apuntada ab agullas, donava un aspecte encoratxador a la tropa. Prompte sortiren del seu cuarto dels juguets, banderas, cornetas, tambors, llansas y fusells y fins semblava ja veures en lo lluny de sa imaginació la pols que feya l'enemich en tant que s'acostava.

Lo cel era blau, la tranquilitat mes saludable s'escampava per tot arreu, ¡qui ho diria que dintre de poch tot aquell benestar se convertiria en un camp de batalla, que prompte'l fum de la polvora ofegaría las golas dels combatents y las veus de mando resonarian barrejadas ab las descargas dels canóns! Tot esperava l'hora, quan de repent se recorda en Lluiset que no te'l barret de general; desespero y reny al imaginari assistent per faltar en la indumentaria del seu quefe lo que mes caracter li dona després del sabre.

Y per mes que buscaren ell y l'assistent en lloch trovaren lo dit barret. A buscar paper y ferne un altre.

Lo primer que's va presentar á la vista del general va ser un PATUFET; presisament aquell en que Russia y'l Japó's disputan a la pobre Corea y que a

dessota hi han quatre versos que diuhen:

Si Russia estira per'aquí
y'l Japó estira per'llá
ni l'un ni l'altre podrá
aprofitarne un bossi

Mes ell no va fixarse en rés, la febre'l dominava y ab quatre segóns va ferse'l barret ab un gran plomero daurat y tot. ¡Quina patxoca que hi feya, ab sos rinxos daurats, sa cara séria com d'un home amohinat, lo sabre a la ma y carregat de condecoracións, casi totas guanyadas al col-legi en dias d'exámens! Ja monta a cavall, un manso animalet que li varen portar los reys aquest any, al que li falta la qua y una roda, mes aixó son detalls que no mimvan per res l'esperit guerrero de'n Lluiset.

L'enemich ja es a la vora y's presenta poderós, ferm, y'l nostre general mana aixecar barricadas, p-eparar los fusells ab dreta puntería y deixar lo camp fet una verdadera desgracia. Promte quatre ó cinch cadiras foren posadas com un castell collocanthi una bandera al cim... y'ls canóns anaven retrunyint l'espay y aquí y allá's veyan caure'ls ferits ab una cridoria inmensa entre'l foch seguit de la artillería y'l trotar de la cavallería.

(Acabará)

Condicions de l'Art

Art sens lleys ni disciplina
per mala senda camina.

Exércit sense ordenansa
pocas victorias alcansa.

Sens teoría, l'artista
es com un home sense vista.

EXPRESSIÓ

L'artista deu procurá,
antes que tot, parlá clá.

Poch ens porta de profit
l'art que no parla al esprit.

Tot prestigi y encant cessa
quant l'art la vida no expressa.

L'acció del art te valor
quant dels sentits passa al cor.

En la cara's fa evident
gran part de lo que'l cor sent.

Bona producció's pot dir
llibre que'ns fa meditar
y obra d'art que'ns fa sentir.

† PAU MILÁ Y FONTANALS

(Del llibre *Estética Infantil*)

Eucaristicas *

Miracle dels Peixets

Quis divina neget panis mysteria, quando muto etiam piscis prædicat ore fidem.

(Distich gravat en lo globo d'Alboraya.)

Bé'l sentireu cantar
lo miracle del peixos d'Alboraya,
si a cantar-lo m'ajuda desde'l cel
Sant Antoni de Padua.

Demaná lo viátich un malalt,
quan esclatava una hórrida tempesta
d'aigües a rius y vents en terbolí
llampechs y trons y pedra . . . .

Perqué morí un malalt sens sagra-
[ments
l'infern entra en batalla.
Serien de sos monstres los lladruchs
aquella gran tronada?

No's deixa, no, esglayar lo bon
[rector:
ab lo viátich sobre'l cor sortía.
Anant ab Déu qué li podrá venir
que benvingut no sia?

Rodola lo temperi damunt seu;
bramula que bramula.
Lo núvol bé n'escup de calabruix,
mes del rector ni un fil de roba's
[mulla

Conf rta al moribon ab pa del cel,
y torna aprés al pob'e d'Alboraya·
Més, ay!, lo monstre que lladrá al
[venir,
l'espera en la tornada.

Quan arriba al Ba ranch de Ca-
[rraixet,
aixut are mateix com una ro.a,—
com una serp que devallá dels cims,
ab un torrent esglayador se troba.

Fa'l signe de la creu,
y s'arrisca a través de les onades;
mes cau; y ab les onades capdellat,
creu que avuy servirán-li de mortalla.

Quan pot sortir ab vida de sos
[plechs,
regracía al Senyor, de qui era trono.
Mes, ay!, volent estrényer-lo en son
[pit,
se troba sense'l globo.

Ho veuen los devots acompanyants
y's posen a pescar dintre l'escuma
ab branques y bastons
escandaliant l'immensa revinguda.

Y van amunt y avall
d'una vora de riu a l'altra vora
Oh! A pescar-lo veniu. Angels del
[cel,
que'ls hómens, ay!, no'l troben.

L'oviren entre boga part d'avall,
mes, ay!, es arca oberta
y la gentil conquilla d'or y argent
está sense la perla.

---

* Del llibre póstum del gran poeta, suara acabat de publicar.

Historia de la filla dolenta

(primera part)

1 Va neixe en un día núvol
la Margarida Catúfol.

2 Tot just puja un pam de terra
que ja per tot arma guerra.

3 Si juga ab alguna amiga
la esgarrapa y la pessiga.

4 Totas las ninas que veu

5 Al seu pobre germanet

6 Ella es de tan mala mena

4 Totas las ninas que veu
tot seguit els ulls los treu.

5 Al seu pobre germanet
va pelar com a un gosset.

6 Ella es de tan mala mena
que ni's deixa fe la trena.

7 Aixis que la deixan sola
llamineja la cassola.

8 Per veure si fa bondat
a costura l'han portat.

9 El primer dia que hi vá
ja's menja d'una el brená.

10 A las noyas cada dia
la mitja los hi escorría.

11 A una noya que ho va di
li esbulla tot el coixí.

12 A una altre de Moyá
el ganxet li vá clavá.

Les perles eran tres.
Veniu, oh Trinitat!, en nostra ajuda.
Si Vós no hi veniu pas,
rodolaràn al fons del mar perdudes

Plorant, lo bon rector cau de ge-
[nolls:
— Com vos podré trobar en la
[riuda,
Santíssim Sagrament?
Y sense Vós jo tornaré a Alboraya?

—No hi tornareu sens Ell, ho bon
[rector,—
uns llaurador alegres li responen;—
giran los ulls al riu:
veyeu venir quelcom sobre les ones?

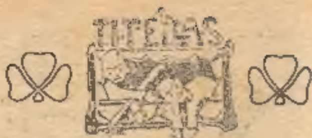
Tres peixos trauhen a flor d'aigua'l
[cap.
duhent quiscun una Hostia en sa
[boqueta
blanca com flor de lotus sobre'l Nil,
y hermosa com lo sol de primavera.

Los peixolins s'acosten humilment
a posar en lo *pixis* sa becada,
com si del Criadsr
sentissen la presencia sobirana.

Saltironen aprés agosarats
com per *Corpus* los seises de Sevilla,
davant lo globo hermos que per
[dosser
té les copes del arbres de la riba.

Tot Alboraya acut en processó
y s'omple de sos cántichs la boscu-
[ria,
y d'amor á Jesús sagramentat:
lo regne de Valencia se perfuma.

† JACINTO VERDAGUER, PBRE.

Si jo fos mes gran, vull dir més intelectual, també hi tindría un bonich goig en parlarvos dels esclats dramátichs que, de tant en tant, sobressurten en lo nostre *Teatre Catalá*. Prou sería lo meu gust, perque res hi ha tant hermós com una obra dramática bona, representada ab verdader carinyo, lo suficient pera donar a cada personatje lo relleu necessari pera ferlo viure. Cosa, al meu entendre, molt fácil de dir, pero també molt difícil de fer.

Prou haureu endevinat en las anteriors ratllas que això que us explico fa referencia al estreno de *Vía-Crucis*, de l'Iglesias. Es molt cert, y casi podriau dirme que arrivo tart pera parlarne. Mes ara jo, sense volguer, m'anava descapdellant ab una facilitat que ni me'n donava comp-

te, com si anés portat en alas d'un prodigiós mecanisme que m fes veure las cosas ab la suavitat mes sorprendent, ab un realisme y una naturalitat que, per ser la naturalitat mateixa, pocacosa li faltava .. Pero després ve'l sotrach.

L'obra es bonica y'ls tipos ben estudiats, com, per exemple, el *mestre vell* y lo *titellayre*, mes, figureuvos que al cap de dos dias de navegar ab una mar tranquila y pacífica, perque aixís es lo comensament de l'obra, tot de sobte las onas s'engrescan de tal manera que, gracias a la bona construcció del barco y a que'ls que'l governan saben la seva obligació, que. . fins s'hauría arrivat a comprometre la reputació del constructor de la nau mateixa.

Jo no se si parlo prou clar, pero me sembla que no cal pas que m'esforsi mes, perque tots vosaltres, amichs meus, m enteneu de sobras, ja massa que'l sabeu lo meu tarannà, perque jo may gasto embuts. y en efecte, donchs, l'obra de l'Iglesias es aixís.

Y jo'm pregunto, després de barrinar un rato: ¿com pot ser que una cosa tan ben consabuda y tan ben desarrotllada al principi, s'espatlli tant bruscament á la meytat?

Aneu a saber ara los motius perque l autor ha deixat la carretera per la dressera.

Diuhen que per tot hi ha cent lleguas de mal camí y això es ben veritat. Pera poder ovirai un bell paissatge, moltas vegadas pera arrivarhi s ha de trascar per un interminable pedregal que'ns sega las camas pero que de totas maneras sempre val mes això que no pas comensar tastant la mel mes dolsa y que quan mes entussiasmats estessiu saborejantla, de cop y volta y sense motiu justificat, se us tornés la fel mes amarga. ¿No troveu que això sería un desengany? Donchs aquesta es la meva opinió.

CRISTOFUL

DE ISOP

De l'Aguila y de l'enganyosa Guineu

La volant y lleugera Aguila, prenent los fills a una astuta Guineu, pera alimentar los seus, la Guineu, seguint aquella, la suplicava humilment que els hi restituhís, mes la arrogant y superbíssima Aguila, menyspreant los prechs de la Guineu, may la volgué complaure. Per hont, indignantse la menyspreada Guineu, prengué certa palla y llenya, circuí l'arbre hont l'aguila tenía sos fills y, portant foch, encengué en aquellas ardentíssimes flames, les quals, arribant fins á la sumitot de l'arbre, abrasaren lo niu ensemps ab los fills de la Aguila. De hont la superba Aguila, pera estalviar un tan perillós incendi, tingué de restituhir los fills á l'adolorida Guineu.

Exorta aquesta faula, que no devem damnificar los humils perque no fassen en nosaltres cruelíssima venja y del seu dany no reporten per nostre Senyor Deu punició eterna.

Mes val ingeni que forsa.

Colaboració Infantil

Primer premi de l'exercici de francés

NUIT DE ROIS

Rève d'enfant

Le petit Richard passa la nuit pris d'un cauchemar. Il avait sorti l'après

midi avec sa mère et avait vu beaucoup de choses, pêle-mêle, formant un tas d'objets qu'attirait les regards des enfants qu'allaient les voir, pour après écrire aux Rois et leur demander ce qu'ils voulaient.

A peine couché le petit Richard s'endormit, tout en songeant au bateau qui marchait tout seul et avec ce train qu'il avait vu et qu'avait des gares comme s'il s'agissait d'un véritable train. D'un rêve en vint un autre et il lui parut voir les Rois avec leurs corbeilles de jouets sur le beaux chevaux blancs comme la neige, passer de balcon à balcon en y laissant ce qu'on avait commandé dans les lettres qu'un valet leur passait avec un plateau en argent. ¡Comme elles étaient longues les échelles dont, le valet était muni pour monter aux ètages... et le petit Richard qui se tenait coi dans un côte du lit, sans même oser bouger de crainte d'être entendu des Rois, vit remplir les balcons d'un nombre infini de choses, ils s'approchaient, étaient á son côté, déjà un valet appuyait l'échelle sur son balcon quand tout à coup le Roi blanc, chargé de la lecture des lettres, fit une grimace et ordonna au valet d'enlever l'échelle car il ne voulat y laisser rien... les autres restèrent tout ètonnes sans s'expliquer pourquoi le Roi blanc d'un caractère si doux s'était fiché et quand on lui demanda la raison de sa façon d'agir il leur montra la lettre pour toute rèponse... le petit Richard était Catalan et la lettre était en castillan... et le petit Richard ne vit rien plus; seulement il s'aperçut que sa mère l'embrassait pour le réveiller car il était temps de se lever. Le surlendemain c'était la fête des Rois et ¿pensez vous qu'il écrit la lettre en castillan? Pas du tout; c'est en catalan qu'elle fut écrite.

Rosa Mercadiv

Endevinallas

Solucions del n.º 16

ENTRETENIMENT: *Una clau.*

ENDEVINALLA: *Lo didal.*

CARTA GEOGRÁFICA: *Viena, Londres, París, Lisboa, Constantinopla, Berna, Roma y Atenas.*

Premis

Per no haver encertat cap de las solucións rebudas, totas tres endevinallas, no puch, aquesta vegada, concedir cap premi.

PREMIS DE L'EXERCICI DE GRAMÁTICA FRANCESA PUBLICAT EN LO N.º 13

Suscripció fins acabar l'any: Rosa Mercadal, Portal de l'Angel, 1 y 3, 3.r, 1.ª

Suscripció pera sis mesos: Encarnació Artemán, Rambla del Mitj, 1, 2.n, 2.ª

Suscripció pera tres mesos: Alfons Amat, Passeig de Sant Joan, 157, 2.n

Mereixen mencionarse per lo cuydat de sos trevalls: Joan Millet y Maristany, Raymont Raset, Agneta Buloit, Joseph Xicola, Manelet Devant, Constantino Alberni, A. Meléndez, Julia Montserrat, Carme de Quintana, Dolors Soler.

Las demés traduccións que s'han enviat, haurian de venir un xich mes pulidas pera mereixer distinció.

De tots modos, jo estich ben content d'aquest exercici, perque veig que hi ha noys ben aprofitats y, sobre tot, noyas.

Tip. «Arte Moderno» de Vega y Mascaró, Passeig de Gracia, 83, baixos

Visitas «d'En Patufet»

A l'Orfeó Català

Quan els vostres brassos
als nins extenguereu,
digne y gran os fereu,
brau mestre Millet;
mes aquesta tasca
no es pas tant costosa
com la que's proposa
fer "En Patufet".